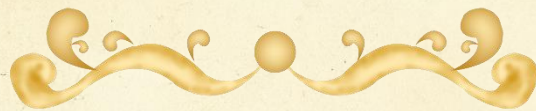

אהבת תורה: עובדות ומעשים מרשכבה"ג מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל - מיוחד

פרויקט מיוחד לערב חג מתן תורה תשפ"ב במשנתו של מרן שר התורה והיראה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל שהתורה הייתה משוש חייו. כיבוד אב או סדרי הכולל?, נשים במאי זכיון?, לימוד לצעירים, סיום הש"ס בפרהסיה, שינה בבית הכנסת, ומה הדרך להיפטר מחלומות? • חיים שיש בנו

ערב חג השבועות תשפ"ב מגיש 'בחדרי חרדים' שאלות ותשובות, הוראות ומעשים ממרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל כפי שנכתבו ע"י נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי יו"ר ארחות יושר.

לימוד תורה בעמידה

בחור צעיר שאל את מרן זצ"ל, בגמרא (מגילה כ"א ע"א) מבואר "מימות משה ועד רבן גמליאל לא היו למדין תורה אלא מעומד". וא"כ קשה במה שאמרו חז"ל במדרש (פ' פנחס) שיהושע סידר הספסלים, לצורך מה היו ספסלים בבית מדרשו של משה מרן? והשיב מרן זצ"ל, אף שיתכן ששימשו הספסלים לישיבה לפני הלימוד ואחרי הלימוד, מ"מ הרי יש דברים שמוכרחים לשבת כגון ברכת המזון.

נשים במאי זכיון?

נשאל מרן זצ"ל האם כשאשה לומדת תורה, כגון הלכות ודינים השייכים בה, האם יש לזה זכות וכח לימוד תורה להגן ולהחזיק את העולם? והשיב מרן זצ"ל שלכאורה אין לזה מעלת זכות הלימוד, כיון שאינה מחויבת ומצווה בלימוד תורה, ואף ההלכות הנוגעות לנשים אינן מחויבות 'ללמוד' אלא 'לדעת'.

אהבת תורה

ת"ח צעיר שנכנס אל מרן זצ"ל עם בנו להתברך שאל, כיצד אפשר להחדיר בילדים אהבת תורה? וענהו מרן זצ"ל: "אם אתה תשב ותלמד, אם הילדים יראו אותך לומד כל היום, ממילא יכנס בהם אהבת תורה".

תורה – מרפא בכנפיה

יהודי נכנס אל מרן זצ"ל וביקש ברכה עבור בנו, הסובל מחוסר שקט תמידי ופעמים רבות הוא עצבני במיוחד. נענה מרן זצ"ל והשיב לו: שילמד תורה ואז יהיה רגוע! סגולת התורה תשפיע על נפשו וימצא מנוח לרוחו.

הדרך להיפטר מחלומות

נכנס בחור צעיר אל מרן זצ"ל ושח כי בתקופה האחרונה חולם הוא חלומות מוזרים ומפחידים, ואינו יודע כיצד להחזיר את מנוחת הנפש שאבדה לו. שאלו מרן זצ"ל: אתה לומד תורה? מה אתה לומד? והבחור השיב כי אכן הוא לומד תורה, ואוחז כעת בפרק כיצד הרגל.

אמר לו מרן: א"כ תיהיה שקוע בלימוד כל היום, וכך בלילה תחלום בלימוד, על מה שלמדת, וממילא יעלמו החלומות הרעים!

עוה"ז והעוה"ב גם יחד

בחור בשידוכים שאל, אני נפגש עם המיועדת והיא אומרת שהיא רוצה חתן שמצד אחד הינו בן תורה, ומצד שני היא רוצה גם עולם הזה... מה לעשות? השיב לו מרן זצ"ל ואמר בפליאה: מה הסתירה בזה? אדרבה, תגיד לה שבבן תורה יש גם עולם הבא וגם עולם הזה!

ותן בלבנו בינה

לא נדיר הוא המחזה לראות בחדר מרן זצ"ל אנשים המזילים דמעה על צרה כזו או אחרת, אבל המקרה הבא לא השאיר עין יבשה.

אל חדרו של מרן זצ"ל נכנסו אב ובנו הצעיר יחדיו, וכשנגשו אל מרן פנה האב ואמר שבנו לא יכול ללמוד, פשוט אינו מבין מאומה! ומבקשים ברכה שיצליח ללמוד ולהבין את דברי התורה הקדושה.

מרן זצ"ל בירכם כהרגלו, אך אז פרץ הבן בבכי עז ופנה אל מרן באומרו שהוא רוצה כ"כ להבין את התורה! ואף האבא אחריו הצטרף לבכיו, ועמדו שניהם ומיררו בבכי מר על רצונם העז להצליח ללמוד תורה, והתחננו למרן זצ"ל שיברכם וישיא להם עצה כדת מה לעשות.

על פניו של מרן זצ"ל ניכר הכאב וההשתתפות בצערם העמוק ואמר: "צריך להתפלל! רק תפילות יכולות לעזור, שיתפלל האבא וגם האמא תתפלל, ובעז"ה יהיה ברכה והצלחה!".

ראש כולל חשוב שליט"א שאל: הרב הורה לי ללמוד בכולל הלכה וכך עשינו. והנה כעת התעורר דין ודברים בין האברכים בכולל על כמות ההספק שרצוי ומומלץ ללמוד, יש הרוצים בכה ויש בכה, ומבקש שמרן יכריע באיזה הספק ללמוד, וכמה לחזור לפני שממשיכים וכו'.

ענה מרן ואמר: ההספק זה חשוב, אבל יותר חשוב לברר היטב את הלימוד עד הסוף, צריך ללמוד עד שיודעים טוב את ההלכות, ואחרי שהכל מבורר היטב אפשר להמשיך, אבל את החזרות על מה שלמדו אפשר לעשות אח"כ.

הרבצת תורה

ת"ח ומרביץ תורה התאונן בפני מרן זצ"ל שהרבצת התורה שלו ואמירת השיעורים הרבים אותם מוסר לתלמידיו, מונעים ממנו לחזור על תלמודו, ובעת האחרונה מרגיש שהדבר פוגע בהתעלותו בתורה, ולכן הגיע לשאול האם כדאי שיפסיק באמירת השיעורים ובכך יצליח ללמוד לעצמו יותר? והשיב מרן זצ"ל שלמרות הכל, הרבצת תורה לרבים זה זכות גדולה, ולא ראוי להפסיק מאמירת השיעורים לתלמידים.

אברך שאל, כיצד זוכים לזיכרון, לזכור את התורה הקדושה? וענה מרן זצ"ל "תתפלל!", והוסיף מרן סגולה "אם אתה רוצה, תאכל שמן זית, זה מסוגל לזיכרון טוב".

על מה תתפלל?

אחד נכנס וביקש ברכה שיתקבלו התפילות שלו. אמר לו מרן זצ"ל: "מנין לי על מה תתפלל? שמא תבקש דברים שאינם הגונים?... – אני מתפלל על הגאולה, הבטיח האיש. אך מרן המשיך ואמר "תתפלל על תורה! תתפלל שתלמד תורה ותבין!" ורק אח"כ בירכו מרן זצ"ל.

ספק בהסכם יששכר וזבולון

שאלה מעניינת הגיעה אל מרן זצ"ל. מדובר היה ביהודי שחפץ להחזיק בן תורה בהסכם יששכר וזבולון, וחיפש אברך בן עליה שמחמת קשיי הפרנסה מוכרח ליבטל מתורתו שעתיים ביום, וע"י תמיכתו של ה"זבולון", יוכל להוסיף על זמן הלימוד עוד כמה שעות. אך היה מי שטען לו, שעדיף לתמוך במי שלומד כל היום ממש, למרות המצב הכלכלי שלו, מכיון שמעלתו גדולה יותר. ונשאל מרן במי עדיף לתמוך.

והשיב מרן זצ"ל, שיותר טוב לעשות ההסכם עם השני שיושב ולומד כל היום ולא מבטל מזמנו מאומה.

שינה בבית הכנסת

נשאל מרן זצ"ל, שבשו"ע בהלכות תלמוד תורה כתב שהיושן בבית המדרש תורתו נעשית קרעים קרעים, ואילו בהלכות בית הכנסת כותב השו"ע שלתלמיד חכם מותר לישון בבית המדרש?

והשיב מרן זצ"ל שאין בכך כל סתירה, והכוונה היא שבאמע הלימוד לא יישן ואם ישן אזי תורתו נעשית קרעים קרעים, אבל מותר לת"ח לישון בביהמ"ד לאחר שגמר לימודו, ובין סדר אחד לשני.

התורה היא השמחה

אחד ביקש ברכה מהרב קנייבסקי על דיכאון בו הוא שרוי ושאינו יכול לשמוח. שאלו מרן זצ"ל "אתה לומד תורה?" והשיב – כן. התפלא מרן מאוד ותמה "אם כך מדוע אינך שמח? והלא התורה היא השמחה הכי גדולה שיש!".

מעשה מופלא בספר תורה

המעשה הבא הינו פילאי, ואף שאינו מובן, כתבנהו לגודל פליאותו, בבחינת תן לחכם ויחכם.

מעשה היה באשה לא צעירה, שחלתה מאוד. הגיע בנה אל מרן זצ"ל ואמר כי הרופאים כמעט ונואשו מחייה, וחפץ הוא בברכה לרפואתה השלימה. בירכה מרן זצ"ל ברפואה שלימה והוסיף ואמר: "היא יכולה לחיות גם עד גיל מאה שבעים וחמש שנים!"

והנה לאחר ימים מעטים הלכה האשה לבית עולמה ונפטרה.

חלפו להם מספר חודשים, והנה מגיע לביתה של הנפטרת מכתב, ובתוכו תעודה. ובתעודה רשום כי האשה [שכבר נפטרה בינתיים] תרמה כסף לכתיבת ספר תורה, ובכך קנתה לעצמה פסוק בספר תורה, ועל כך קיבלה תעודה ובה נרשם הפסוק אותו קיבלה על תרומתה, שהפסוק הזה שייך לה.

הביט הבן בתעודה שבידו ולא האמין למראה עיניו, הפסוק אשר נרשם בתעודה ששיך לאמו ע"ה, היה הפסוק בפרשת חיי שרה "ויהיו חיי אברהם מאה שנה ושבעים שנה וחמש שנים!" בדיוק אותו המספר שאמר להם מרן שהיא יכולה לחיות עד מאה שבעים וחמש שנה!

מיהר הבן לבית מרן זצ"ל כשהתעודה בידו, וסיפר את כל הסיפור הנ"ל וביקש לשמוע מה הכוונה בדבר ומהו ההסבר למעשה הפלאי הזה, ומרן שמע ושתק.

כבוד התורה

היה זה ימים ספורים לאחר הסתלקותו של אחד מגדולי מרביצי התורה בארה"ק, נכנס אל מרן זצ"ל אברך ושח במבוכה, השתתפתי בהלוויה של אותו גדול זצ"ל, סיפר האברך, ונדחקתי בין הקהל בכדי לזכות ולשאת את מיטתו ד' אמות, אך בגלל הלחץ והדוחק ששרו במקום

פגעה ידי בחוזקה בגופו של הנפטר, ובעצם יצא שהכיתי אותו, וכעת אני שואל מה עלי לעשות? האם לבקש מחילה על קברו? סיים האברך את דבריו בעצב. הרגיעו מרן זצ"ל ואמר: כשר וישר, אין כל פגיעה במה שקרה ואינך צריך לבקש מחילה", והסביר מרן, אדרבה, זהו כבודו של הנפטר שנדחקים הכל וחפצים לזכות בלווייתו ובנשיאת מיטתו, ואם קרה מה שקרה בגלל הלחץ אין בזה כל פגיעה בכבוד הנפטר.

סיום הש"ס בפרהסיה

צורב צעיר שזכה ללמוד את כל הש"ס, נכנס אל מרן זצ"ל ושאל, יש שאומרים לו לעשות "סיום" גדול, בציבור, ואילו הוא עצמו לא מעונין בזה וחושש מעין הרע, מה לעשות?

השיב מרן זצ"ל, "אין עין הרע בתורה", ואין מה לחשוש מזה, ואדרבה כדאי לעשות בציבור שכן יראו אחרים וילמדו ממך שאפשר ללמוד את כל הש"ס ויעשו כן אף הם. והוסיף עוד מרן ואמר, שכעין זה מצינו ברמ"א לגבי צדקה שראוי לתת צדקה בפרסום כדי שאחרים יראו וילמדו לעשות כן אף הם, והוא הדין גם בלימוד התורה.

כיבוד אב או סדרי הכולל?

שאל אברך את מרן זצ"ל, אבי מבקש ממני שאעשה עבורו סידורים וטובות שונות, אבל זה מפריע לי מאוד

ללמוד, ופוגע לי בסדרי ה'כולל', ומצד שני יש כאן כיבוד אב, מה עלי לעשות?

השיב מרן זצ"ל: זה כיבוד אב! והכריע שלמרות הביטול תורה שבדבר, עליו לקיים מצוות כיבוד אב.

לדעת ללמוד!

צורב צעיר, בן עליה השואף לגדולות, ביקשה נפשו לגלות את הסוד: "כיצד יודעים ללמוד?", ובהתחבט נפשו עלה ושאל את מרן זצ"ל "כיצד יודעים ללמוד?" השיב מרן בשאלה: כבר 'עברת' על הש"ס? – עדיין לא, השיב המבקש.

"נו?", התפלא מרן זצ"ל, "וכיצד אתה רוצה לדעת ללמוד בלי לעבור קודם על כל הש"ס? תעבור על הש"ס, תדע את הש"ס, ואח"כ תלמד כיצד ללמוד!"

לימוד לצעירים

'מחנך' שאל: כשלומדים עם צעירים גמרא, בגיל שלש עשרה בערך, האם לתת דגש בעיקר על המפרשים וכו' או על עיקר דברי הגמ'?

והשיב מרן זצ"ל, ודאי שהעיקר אלו דברי הגמ' ורק לאחר שמלמדים ומבררים היטב את דברי הגמ' אפשר להוסיף.

יבמות, האם זה בסדר שילמד יבמות או שהרב התכוון
דווקא בבא קמא?

התפלא מרן זצ"ל ואמר: "אין בזה כל סתירה! אפשר
ללמוד גם בבא קמא וגם יבמות, מה בכלל השאלה
בזה?"...

ליבו חפץ

נשאל מרן זצ"ל, במה שאמרו אין אדם למד אלא במקום
שלו חפץ, האם זה נאמר גם על איזה ישיבה ללמוד או
רק על איזה מסכת וכדו'?

והשיב מרן זצ"ל שבשניהם הדבר שווה שיש ללמוד
במקום שליבו חפץ ומה שליבו חפץ.

עוד שאל, האם יש להקפיד ללמוד את דברי התוספות
מתוך הספר או שדי בסיכום בע"פ של השו"ט של
התוס'?

והשיב מרן זצ"ל, לכתחילה ודאי ראוי לראות בפנים,
אם אפשר.

"זה לא סתירה"

מעשה שהיה בילד שסיים ללמוד כל משניות מועד, ובא
להתברך אצל מרן זצ"ל. ואמר לו מרן "עכשיו תתחיל
ללמוד בבא קמא".

לאחר זמן מה חזר הילד ושאל, שרוצה הוא ללמוד
מסכת יבמות מכיון שבסדר הדף היומי בדיוק מתחילים
ללמוד יבמות, וגם לפי סדר המשניות אחרי מועד מגיע

